

Pretul:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an întreg . . . 4 ft.
pe 1/2 de an . . . 2 ft.
pe 3 luni . . . 1 ft.

Pentru strainatate:

pe un an . . . 11 franci.
pe 1/2 de an . . . 7 "
pe 3 luni . . . 4 "
un numer costa 10 er.

Anunturi se publica cu
6 er. de sir pentru fie-care
publicare si 30 er. timbru.

TIMISIANA.

— 1 — 33 — 1 —

Foia pentru trebuintele poporului roman.

Redactiunea si administra-
tiunea fôiei e în Timisióra
(Meierhöfe, Schwanengasse
49) unde sunt a se adresa
tôte corespondintiele pre-
cum si banii de prenume-
ratiune.

Manuscripte nefolosite nu
se retrimit.

Epistole nefrancate nu se
primese.

Lupta pentru viétia!

Apare în fie-care dumineca.

Viétia prin lupta!

Invitare de prenumeratiune

la

„TIMISIANA“

Cu inceperea de la 113 Apriliu a. c. am infintiat foia acést'a, al carei numer prim, ca numer de proba, l'am trimis tuturor cunoscutilor nostri, si binevoitorilor tieranilor romani.

Nu am crutiati nici spese nici ostanele cu intemeerea, si nu le vom crutiati nici pe viitoriu cu sustinerea ei, pentru ca am simtit si simtim lips'a unei foi pentru sateni, scrisa în limb'a priceputa de densii. Gratularile si inbatarile primite din mai multe parti — dela tieranii nostri — ne intaresc în credinti'a acést'a, si totodata ne intaresc puterile pentru lupt'a la care ne-am angajat.

Deschidem dara abonament la foia nóstra, rogand pre toti domnii preoti, invetiatori si carturari romani se ne spriginésca modest'a intreprindere, cu atât mai vertos, ca pretul ei este de tot moderat astfel, incat si cel mai serac om póte se si-o procure — ear marimea si cuprinsul foiei dá prilej destul — celor ce o doresc — a se indeletuici în cetirea si scrierea limbei romane.

Pretul fôiei e urmatoriu:

Pana la finea anului 1885 . . . . . 3 ft.
„ „ „ lunei septemb. . . . . 2 „
„ „ „ „ Juniu . . . . . 1 „

Abonamentele se fac cu multa inlesnire prin asemanari postale (Posta-utalvány Postanweisung.)

De la diece esemplare se dá colectantelui un esemplariu gratuit.

La cerere, trimitem numer de proba bucuros orisicui, si fara plata.

Administratiunea „Timisianeii“.

Prasirea vermilor de matasa.

Nimic, în viétia nóstra, nu este asia de scump ca timpul, si noi, în usorinti'a mintii nóstre, cu nimic nu tractam mai pradatoriu si fara crutiare decat chiar cu scumpatatea acést'a nepretiuata, cu timpul. Cate dile din viétia nóstra ni sbóra în vent, fara a fi noi în stare — déca ne-ar trage cineva la socóta — a ne da séma despre lucrurile seversite în ele? Nu credem se graim neadever, cand dicem ca din intrég'a nóstra viétia numai

a patr'a parte cade pe munca, ear cecelealte trei parti le petresem cu somnul si cu odichn'a. Destinatiunea omului inse nu este odichn'a ci munca. Cand Atotputernicul cerése a alungat pre omul cel dintai din raiu, ia dis: „întru sudórea feteitale se 'fi agonisesci traiul viétic", si cu aceste cuvante a hotarit chie-marea si datoritiile omului. Omul este chie-mat în lume, se traésca, pentru de a stapani lumea si cele ce sunt intr'ensa, ear cele de lipsa pentru traiul seu, este îndatorat omul a si le castigá singur, prin munca neurmata.

În vremea de astadi, cand pamanturile nóstre nu mai rodese atata, ca din rodul lor se ne putem acoperi tôte lipsele, nu este bine a stá cu manile în sen si a injurá negustorii de bucate, pentru ca si acel putin rod cel avem nu ni 'l platesc dupa cum ar merita, ci ne dau un pretiu de barjocura, dicem, nu este bine a face acést'a, ci trebuie cautate si inbratiesiate si alte isvóre de castig, care dóra mai putin vor puté produce decat pamantul, dar au un product mai sigur, si sunt incepiate cu mai putine cheltueli decat pamantul.

Unul din aceste isvóre este si mataseritul, séu prasirea vermilor de matasa, si dóra cel mai recomandabil satenilor nostri, de o parte pentru cá nu este incepiat cu spese, ear de alta parte pentru ca lucrul cel avem de seversit cu vermii de matasa 'l putem incredinti'a membrilor celor mai betrani din familia, carii si asia nu sunt în stare de a seversi alte lucruri mai grele.

Vermii de matasa, pana în veacul al sieselea dupa Cristos, nu au fost cunoscuti în tierile din Europ'a, ci numai în Asia, si anume: la chinezi, carii se ocupau de ei cu mare voe, si grigeau tare, ca aceia se nu tréca si în alte tieri. Dar în veacul al sieselea, sub domnirea lui Justinian imperatul, doi calugari calatorind prin Asia, au ascuns cateva óua de vermi de matasa în toiagurile lor de calatoria, si asia, pe asta cale i-au adus pentru prasire si în Europa.

În tiar'a nóstra, inea putina grigia s'a dat acestui ram de economia, pana în dilele nóstre. Stapanirea tieriei de astadi, a inceput a se interesa mai cu de adinsul de latirea si prasirea acestor vermi folositori, ba a denumit si un comisariu separat pentru scopul acést'a, carele la cerere, da îndrumari, inparte óua, se ingrigesce de vinderea matasei, cu un cuvent: face tôte cate sunt numai de lipsa pentru inbratiesiarea acestui ram de economia; si asia nu mai trebuie alta, decat catva bunavointia, ostaneala

si putina pricepere la seversirea lucrului acestuia din partea tieranilor nostri, ca ramul acest'a de economia se póta fi cât de tare latit între ei.

Fiind chiar acuma timpul de a se incepe lucrarile pentru prasirea vermilor de metasa, aflam cu cale a da unele indrumari tieranilor nostri, cum au se purcéda cu prasirea acestor vermi, incunoscintindu-i totodata ca pentru dobandirea óualor, au se se adreseze catra antis-tiele comunale, cari sunt indatorate a le procura acele de la comisariatul regese denumit anume pentru scopul acest'a!

Prasirea vermilor de matasa se face in modul urma-toriu :

Primavér'a, cand dudii (fragarii) dau muguri, asiediem óuale din cari ies vermii de metasa pe o scandur'a, ear scandur'a acést'a intru'o chilia in care nu este multa umblare. Acést lucru trebuie seversit inse cat de timpuriu primavér'a, caci punand óuale mai terdiu la caldura, si vermii se vor nasce mai terdiu, si in véra, in caldura cea mare, fórte usior pot fi espusi unei bóle, care ii bantuesce pre ei.

Chili'a, in care este asiediata scandur'a cu óuale, trebuie apoi incaldita, in cele 4--5 zile prime pana la 12 graduri de caldura — ear de aci incolo trebuie radi-cata caldura in tóta diu'a cu cate jumătate de grad pana atunci, pana ce au ajuns la 18 graduri. La punctul acest'a are se remana apoi, pana ce primesc óuale o colóre sura deschisa, ear atunci o putem radica si mai sus, pana la 19--20 de graduri; ajunsi la gradul acest'a

Foisióra.

Marta.

— Noveleta. —

Serman'a Marta!

De trei ani nu vedíuse reversatul zorilor, si trei ani e vreme lunga.

Cate zile sunt in trei ani, si in zilele aceste cate minute, si déca punem pe tot minutul cate un suspin si cate o lacrima, ne putem face inchipuire despre trist'a sórte a bietei fete.

Asia-i placea ei se privéscu cum se ridica sórele de dupa deal.

Se scula des-de deminéti'a, inca pe intunerie, si se asiedi'a in feréstra ei plina de flori, cu perul ei de matasa si negru ca corbul desplatit, cu obrájii rosii si cu ochi inflacurati, si se uita lung, lung, ca cum ar astepta pre cineva din departare, ear cand se ivea sórele dupa deal, Marta si tragea perul peste fatia si se aseundea sub el de razele sórelui, ca se nu-i se strice fatia si ochii!

Acést'a se intempla cu trei ani mai nainte; de atuncea cum sau schimbat tóte.

Marta nu mai are feréstra cu flori, ei o ferestrutia mica, miea incat abia incupe pumnul prin ea, si pe ferestrutia acést'a nu mai cand si cand retacesce cate o raza de sóre, spre a da-de scire bietei fete ca tot mai este sóre pe ceriu, dar acela nu mai luecesc pentru ea.

Acasa se culca Marta pe pat móle, cu capul pe perini albe ca zepada, aice dórme pe scanduri tari ca ferul.

Acasa avea mama cu care se sfatuea, aice nu are pre nime cu cine se schimbe cate un cuvent.

Cum se schimba vremea.

Marta se indeletnicise cu necasul, pentru ca tóta viétia omului nu e alta decat un obicei. Sci'a Marta ca nu are se-se scóle de pe scandurile cele tari pana atuncea pana nu aude ea se apropia castelanul de chiliutia ei, caci déca facea mai nainte vre-o miscare, deloc era pandurul acela cu pusca pe umere si cu baionetul pe pusca — la usia si se uita prin crepaturile usiei cá ce face? Si Marta asia se ingrozea de panduri!

de caldura, in scurt timp vom vedé cum incep vermuletii á esi din óua

Cum observam, ca mai multi vermi au esit din gaóce, aruncam frunze de fragari peste ei. Vermii se vor sui pe frunze, ear noi avem se luam frunzele cu vermi cu tot, si se le asiediem pe un papir, in loc separat. Asia purcedem si mai departe, cu cealalti vermi, pana ce au esit toti din óua. Vermii trebuie separat tractati dupa diu'a nascerii lor, adeca: trebuie inpartiti in grupe pentru ca napanlírea (schimbare'a pele) precum si puterea de a tiese metas'a numai asia se va areta la timp. Vermii esiti intr'o di din óua, trebuie mane-di hraniti, si anume: des-de-deminéti'a, si trebuie continuat cu hrana tot la 3--4 óre déca este numai cu putintia pana sér'a, cat de terdiu, ear dupa a patr'a schimbare de pele si mai des.

Localitatea in care se cresc vermii de metasa, trebuie des aerisata si tienuta in caratienia, pentru ca nimic nu le póte strica vermilor, decat aerul stricat.

Trebuie se grigim, ca alt miros, decat al frunzelor de fragari se nu fie in localitatea aceea, ear calduia se remana tot o forma, la gradul al 17lea.

Frunzele cu cari hranim vermii de matasa se nu fie ude séu cu prav. Se ferim vermii de furnici, sióreci, matia etc.

Fiindca vermii pe di se intarese si cresc, trebuie in tóta diu'a se-i rarim, pentru ca se nu fie pré desi langa olalta, remasitiile de frunze, precum si gunoiul de sub ei, trebuie cat de des curatit, si indepartat de localitatea

Intru-o dimineatia se deschise usia Martei cu mult nainte de vremea obiceiuita si Marta nu sciea cum se si-o esplice acésta. Ea erá inca culcata, cand intra castelanul pe usia, tienand intru-o mana chieile cele multe puse sub paz'a lui, ear in cealalta o legatura de haine.

— Marto! — dise el — na' ti hainele curate, te gatesce frumos, caci mai terdiu ai se mergi naintea domnilor judecatori.

Marta se uita lung la el cu ochii ei cei mari si negri; dorea se l intrebe ca ce vreu domni eara cu ea, dar nu-i picau aminte cuvintele, uita-se bieta fata si a vorbi. Cand ii pica aminte ca ce ar dori se l intrebe, castelanul nu mai era in chilia.

Dar' uita, cum e de fara grigia astadi! A uitat usia deschisa; si nici pandurul acela cu pusca si baionet nu se mai afla naintea usiei! Déca ar fi Marta o feta rea, ar puté se fuga, dar ea nu fuge, cinstesce legea, ca legea-i sfinta, si legea a pus'o pe ea aicea.

Cand a venit apoi castelanul dupa ea se o conduce la domni judecatori, Marta incepu ai face inputari, ca cum eutéza el a lasa usiele temniitelor deschise; nu are densul familia, si déca perde postul acesta cu ce-si va tiené copiii, si de perdut usior i-l póte, perde déca face gresieli de aceste.

Castelanul nu dicea nimic, ridea numai sub mustatiile cele carunte.

Drumul pe care fu condusa Marta naintea domnilor, era cunoscut naintea ei. De câte ori l'a facut ea nainte cu trei ani! Acusi-acusi trimiteau domni dupa ea, se o mai intrebe ca: cum a fost si cum s'a intemplat?

Era un domn mai inaintat in vérsa, care era tare ingrigit de sórte Martei. De câte ori povestea ea ca ce s'a intemplat, si cum s'a intemplat, totdeauna clatina din cap; ba si atunci a clatinat din cap, cand cealalti domni au adus sentintia ca Marta pentru faptele ei se fie osandita la diece ani de robia.

Marta intra in sala in care a fost si atuncea cand i s'a croit judecat'a.

In sala nu era decaat un domn tiner, cu ochielari pe nas, care frunzarea prin nisce hartii.

în care se crește ei. Déca vom observá aceste tóte, vermii de matasa nu vor fi espusi nici unui morb.

Déca timpul va fi favorabil, caldurá va fi asemenea, hran'a li se va da la timp, atunci de la esirea din gaóce, pana la timpul când încep a tiese vermii matas'a nu vor trece mai mult decát 30—32 de zile.

Fíind cá vermii sub timpul acesta intru atáta au crescut în cat nici pelea, nici organele resuflátore nu se mai pot largi: acelea trebuie marite, și înnoite, pentru de a nu se inpedeca desvoltarea. Acést'a se întempla prin năparlire, (schimbarea de pele) carea de patru ori se întempla în vícti'a vermeliu de matasa. Schimbarea pelei dureaza 1—2 zile, și sub decursul aceleia vermele nu se misca, sta cu capul și cu fatia în sus, dórme, corpul capata o colóre mai deschisa, pana de odata sare din pelea cea vechea. Este fórte interesant a urmari cu atentiune a patr'a năparlire.

Pana 'și schimba vermii pelea, trebuie se le dam pace, frunze nu trebuie se le aruncam, pentru ca sub timpul acesta nu au lipsa te brana.

Când vom vede ca tóti vermii și-au schimbat pelea, și-si ridica capul în sus cautând dupa nutretiu, trebuie de loc se le aruncam frunze de fragari, și avem se-i urmaram cu atentiune, pentru ca dupa schimbarea pelei putem observa mai bine déca sunt între ei și vermi bolnavi, aceia trebuie apoi de loc separati.

Vermii nascuti într'o di, tót într'o di vor începe și a tiese matasa, care lucru 'l vor face vermii cam la 8—9 zile dupa a patr'a schimbare de pele.

Când intra Marta domnul acela ridica capul în sus, se uita la ea, apoi o întreba:

Cum te cheama?

Marta, Domnule! — Marta Turcu

Marta Turcu, Marta Turcu — începu a siopoti domnul, și a frunzari de nou printre bartii, — Marta Turcu, eata-o! Apoi se ridica de pe scaun, pasi naintea Martei și începu ai cėti ceva din scrisori.

Marta! — dise el — ai fost osandita la diece ani de robia pentru ca ai facut o fapta rea; ai pacatuit în contra lui Dumnedieu și în contra legei. Legea te-a pedepsit pentru aceea, ca se ai prilej a te pocai și a ta îndrepta. Purtarea ta cea buna care ai aratat'o în acesti trei ani cat ai stat sub paz'a nóstra, ne-au îndreptatit a crede ca ti-ai recunoscut pecatul și te-ai îndreptat. Legea care tea osandit, tot aceea lege are preptul a si scurta pedépsa. Marto! noi am facut aretare la locurile mai inalte, și de acolo ni-a venit respuns se ti ertam anii cati ai mai avé se petreci în robia. De adi nainte nu esci mai mult rób'a nóstra. Mergi cu dumnedieu acasa la parintii tei, și earta tuturor celor ce au gresit în contra ta, precum ti-a ertat și tie legea și dumnedieu pacatele tale!

Marta începu a lacrima. Erá óre de bucuria ca se scapa de paratii cei udi și mucediti, séu vorbele cele pline de sfaturi bun a le domnului judecatoriu intrara asia de adanc în inim'a ei încat scósera de acolo lacrimi calde și multe?

Marta se sterse pe la ochi. Nu putú mai mult grai decát: Ve multiemese domnule! Dumnedieu ve dee senatate! Apoi pleca catra usia și esi afara din sala.

La usia o astepta castelanul — Marto! dise acesta — eata aici'ti sunt bainele, și aici bartii cari i-ai agonisit cu lucrul de mana, primescele tóte și mergi cu dumnedieu! Marta le primi tóte, și pleca: cine nu easa bucuos din nichisóre? și paserea sbóra mai repede când se vede esita din colivia, dar omul se nu se bucura când se vede eara liber.

Si Marta se ducea repede, fara a mai sta cu noi la vorba. Déca nu ar fi domnul judecatoriu asia de bun, se ne lese

Timpul în care vor începe vermii cu tiesutul se póte sci de acolo, ca corpul lor devine ceva mai mic, încep a misca capul, și se preambila încóci și încolo, ca și cum sa'r scarbi de frunzele de fragari. Tiesutul tiene 4—5 zile; în decursul timpului acéstuia vermii se invendocese iu matasa, ear noi avem dupa 8—10 zile se alegem apoi gogósiele care vrem se le vindem și se cimpelim matas'a de pe ele, déca inse nu ne pricepem la acést'a mai bine a fi, déca trimitem deloc gogósiel: de adreptul unui institut de matasaria spre cumperare Astfel de institut este în fiar'a nóstra în Szegszárd.

Tiesutul tiene dara 4—5 zile, dupa seversirea muncii acesteia vermele 'și schimba mai odata pelea în gogósia, și apoi ese de acolo în chip de flutur; acést'a se întempla cam 15 zile dupa sfirsirea tiesutului și de comun în órele de deminétia; fluturii apoi se împarechiaza, în diu'a urmatóre se despart, și muerusca începe cu ouarea. În cateva zile va óua 400—500 de óua, ear la 10 zile dupa acést'a gatandu-si misiunea se prapadesce.

Óuale avem se le pastram pana în primavéra viitóre când dau muguri la fragari, într'o localitate neincaldita, în care nu strabat razele de sóre, ear primavér'a începem lucrul cara de nou, dupa cum 'l insiraram pana aici.

Sciri din lume.

Pace s'eu bataia? Acést'a este astadi întrebarea cu carea 'și sparg capul invetiatiilor tuturor tierilor; și déca am puté pune în cumpena de o lature pacea, de alta lature bataia mai ca o ghicim când dicem ca bataia va apesa mai

---

a frunzari prin scrisorile lui, noi nu am sci cu ce a pacatuit Marta, caci ea nu mai are vreme se ne povestéscă; dar din bartiile acele i-am aflat pecatul.

Ascultati-l!

Erau vecini, casa langa casa. El fiu de preót, ea féta de plugariu, dar om cu stare și cu védia.

Aureliu și Marta erá numele lor. Crescuti din pruncia la olalta, asia se indeletnicisera unul cu altul, cat nici nu se puteau vedé altcum decát tot la olalta.

Când se duceau la scóla și la biserică se tieneau de mana, și asia mesurau stradele satutului lor; ear când se bolnavea Aureliu, Marta trebuca se siedo langa el se-i povestéscă, precum nici Marta — se fi fost cat de reu bolnava, nu siedo în pat déca scia ca Aureliu nu e langa ea.

Dar nimic nu tiene o vecia întréga.

Pretenii nostri au trebuit se se desparta.

Aureliu crecuse mare și a trebuit dus la orasiu la invetiatura. Diu'a plecării era hotarita.

Marta și-a facut în diu'a aceea cale pe la cas'a vecinilor, ca se póta da fatia cu Aureliu.

Pe o clipita se vediuara senguri fara martori.

— Marta! Eu me duc! dise Aureliu trist și începu a plange.

Marta mai tare la fire, începu al mangaea cu aceea, ca orasiul nu e departe se vor întelni ei des și acolo, și Aureliu se mangae. Fire barbatesca; bartiile usior se mangae.

* * *

Lung erá anul scolastic pentru Aureliu, și scurte erau ferile pentru Marta.

Langa sat erá o paduritia cu fagi umbrosi, cu aluni și cu tei mirositori. Prin padure curgea un riu sprinten, care nu scie vorbi, dar pricepe vorbele ómenilor îndragostiti; și e fórte bine ca nu are graiu, pentru ca dómne, cate ar mai sci povesti riul acela.

Aureliu și Marta ajunsesera versta aceea, în care omul simte ca are inima iu sen, și ca inim'a este data omului c'a se iubéscă.

Colo în padurea aceea sub umbr'a unui fag se întelneau ei totdeuna.

mult la cumpena decât pacea, cel puțin scirile sosite în dilele ceste din urma ne îndreptătiese a presupune acésta. Si déca se va nasce un rebel, acela are se fie fôrte inversiunat. Fapt-e, ca trebile între Rusia si Anglia stau fôrte încordate. Septemana trecuta cetiram ca generalul rusesc Komarov a avut o ciocnire cu afganii (un popor din Asia, supus Angliei) pentru care Anglia sa simtit vatemata si a cerut desluciri dela ocarmuirea tierii rusesi. Nu a sosit inca deslucirea din Rusia, cand Anglia primesce scirea, ca rusii au plecat înainte pe marginea riului Murghab. Scirea acésta a produs si mai mare inversiunare în Anglia, si se dá cu socoteala cá acuma Anglia va decide ôre se fie pace, sáu se se începa rebelul. Pregatiri se fac din partea ei pentru resboiu. Intra-aceste Komarov a trimis raport oficios tiarului seu, despre ciocnirea avuta cu afganii, si dice ca rusii sunt nevinovati, afganii au provocat ciocnirea, ba, cá chiar ei ar fi început a atacá, rusii au trebuit se se apere. Oficierii din Anglia carii se afla pe campul de lupta, înse cu totul alteum povestesc întemplantarea, si din vorbele lor se pare a fi generalul Komarov început certea. Destul ca Anglia nu mai da nimic pe vorbele însielátore a le diplomatilor rusesi. Cei din Rusia au mare nadejde cá Bismarck cancelarul de fier al Germaniei va luá rolul de împaciutoriu al tierilor aceste care se cearta.

Alteum tiarul Rusiei voiesce pacea cu ori ce pretiu, si s'a superat fôrte de cele întemplate, pentru ca

Cand sau intelnit intaia-data nu o scia nici unul din ei, dar cand sau intelnit mai pe urma Marta o vá tiene minte viétia întrega

Erá nainte de a pleca Aureliu la scólele cele înalte din Viena, pentru ca prin cele mai mici din orasiul învecinat a fost trecut.

Sub umbrá de fag, pe rip'a riului siedeau amendoi, tacuti posomoriti

Aureliu facu o luntritia mica din papir, puse o petricea în ea si-i dede drumul pe riu.

Asta e viétia mea Marto! dise el-se vedem ce sórte va avé.

Si se uitara amandoi dupa luntritia, Luntritia se trase la mijlocul riului si început a merge în jos fara a fi oprita în cale.

Marta inca si facu luntritia si o slobozi pe apa, dar á ei abia porni dela mal, si se si împedeca într'o crénga de salca si se întórse cu fundul în sus nimicinduse

— Viétia ta va fi senina, a mea trista! dise Marta.

Aureliu se uita lung la ea în fatia

— Marto! început, el — noi o viétia avem, déca e a mea senina, asia va fi si a ta, déca e a ta trista nu pôte se fie a mea alteum

Marta tacu; nu cuteza se l întrebe aceea, ce dorea se scie.

Aureliu o prinse de mana, o stranse repede la sen si cu focul curat al dragostei tenere început de nou:

Marto! eu fara tine nu voi pute trái. Aici, naintea lui dumnedieu si a naturei frumóse zidita de man'a lui ti-o marturisese cá nu te voi uita, si nu te voi lasa nici cand!

— Adevér graesci tu Aureliu? întreba Marta seriósa si ganditóre.

— Asia se mi ajute Dumnedieu!

— Grigesce Aureliu: mare vorba ai scos din gura!

Sórele erá spre scapatate cand se despartira.

* * *

În orasiu mare trece vremea repede, si nimic nu uita omul mai usior decât fagaduint'a. În valmesial'a placerilor Aureliu nu si

marele tiar al Rusiei o scie cá un rebel tare, ar sgudui liniscea tierii sale si usior ar provoca o revolutiune interna. Nihilistii, puterea ascunsa care lucra în contra domnitoriului si ocarmuirei tierii, abia astépta minutul începerei unui resboiu, pentru de asi ridica si ei capul din locurile ascunse; si stapanirea din Rusia scie fôrte bine cá nihilistii sunt pregatiti pentru óra acésta. Acésta împregiurare pôte cá va conlucra mult la mantinerea pacei, de si nu pré mari sperantie legam de ea. Se luam dara aminte!

Francia Noutatea cea mai mare din tiar'a acésta, este schimbarea ministeriului. Ministeriul lui Férry a cadit, dupa rusinea ce a mancat armata francesa în China, si în locul lui sa denumit un ministeriu nou sub presiedinti'a lui Brisson. Ministeriul nou este compus din ómenii cei mai cu védia si întiepti ai Franciei, de carii tiera léga cele mai mari sperantie cá va isbuti a repara cele neglese pana acuma. Onórea Franciei sa cam stirbit cu rebelul cé'l are în China, si védia ei trebuie ridicata earasi. Mai de parte este lipsa de restabilirea pacei interne, carea inca s'a cam sguduit prin nepaciuirile anarchistilor si ale comunistilor. Aceste vor fi lucrarile de frunte a le noului ministeriu din Francia care asia credem va fi destul de energie si întiept a' si implini locul cu onóre.

America. Aici inca sa început batalia, pe mai multe locuri. În Canada sau resculat nisce ómeni numiti Boisbrules, sub conducerea lui Louis Riel si cer dela ocarmuirea tierii se le dee stat separat pe

mai aducea aminte de satul în care a crescut, de paduritia, de fagul umbros, si nici de Marta.

Patru ani au trecut, si Marta nu a audit nimic despre Aureliu. La început a plans cá mult, mult, dupa aceea ear sa mangaeat, aci si Aureliu era barbat, si firea de barbat nu e alteum decât însielétore

De odata s'a latit scire în sat cá Aureliu a sosit acasa, si cá nu a venit sengur, cá cu densul a venit si o cocóna înbracata în matasa, si cocóna aceea o mires'a lui Aureliu cu care se va comuná el în duminiéa viitóre.

Si scirea a fost adevérata.

În duminiéa cununiei biserica era plina de ómeni curiosi, carii doreau se veda mires'a lui Aureliu, pentru cá i-a mers veste cá e frumósa.

Si intru adevér era fôrte frumósa.

Mirele si mires'a erau inca naintea altariului cand intra o féta în bisericá si început a-si face loc prin multime.

Era Marta!

Ea merse d'a-dreptul spre altariu si acolo se puse fatia în fatia cu mires'a.

O mesura mai nainte cu privirea de sus pana jos, apoi se arunca infuriata spre capul ei, si-i rumpse cununa de mires'a de pe frunte dicandu-i:

— Cununa acésta a fost hotarita pentru mine nu pentru tine!

Aureliu seri întru ajutoriul miresei sale, Marta arunca o privire si asupra lui.

— Acesta ti-e mirele? început ea de nou — d' apoi cá acesta e mirele méu — si déca Dsa nu pôte si nu vré se fie al meu, nici al teu se nu fi! si nainte de a poté fi cá observata si împedecata de cineva trase un pumnal (cutit) de dupa brau, si l implanta pana la plesele în peptul lui Aureliu.

Aureliu cadu mort la pamant.

Marta fu deloc arestata, si la judecata fu osandita la diece ani de robia

Eata, acesta a fost pacaful Martei! — — —

T. O d o r.

marginile lacului Manitoba. O alta resculară a crump în Panama și Colon, va se dica în catro ne uitam nu vedem decat pregatiri de resboiu, séu lupte începute. O dicem dara mai odata: Se lua m aminte!

Pentru economi și economice.

Cum se înmulțeso pomii roditori. Ia pe la sfîrșitul lunei lui Martisor séu pe la începutul lui Apriliu o crénga frumósă din pom ultuit, și o implanta de loc dupa taere în tru-nu cartof mare séu într-o sfea. apoi o ingróp'a în pament cat de afund. Créng'a va prinde curand redacini, și în scurt timp vei ave pom ultuit gata. Se mai înmulțeso pomii și în alt mod, care inse ne face mai mult lucru, dara pomii înmulțiti după metoda acesta se desvólta mai grabnic, asia iucat după doi ani-rodese. Acest metod se folosese din partea chinezilor, din cea mai carunta vechime! Eata-l:

Se alege o crénga mai grósă și senatósă de la pom roditoriu și se întielege de soi bun, și primavér'a se taie cu un entit bine ascutit în apropierea trupinei coaj'a crengéi, jur în prejur cam un deget de lat, astfel ca crénga se fie pe locul acela fara cója, ca cum ar avé un inel. Inelul acesta se infasiura cu o sucitura de pae spoita bine cu balegariu de bou — próspect — se léga apoi cu atia ca se nu cada, și se nda regulat în fie-care deminétia, cam o luna de dile; după o luna se taie créng'a cu firizul de castra trupina și se ingróp'a în pamant cu legatur'a de pae împreuna cam la o adâncime de o urma, și se urméza de nou udarea pava ce va fi prinsă créng'a. Una e de însemnat ca pe timp rece se nu se ude de fel créng'a ci numai în timp cald, déca temperatura ar fi mai multe dile recorósă atunci udarea se se facea cu apa cam caldútia. Succesul va fi cu mult mai sigur déca udarea se va face cu apa de gunoiu, care se pregatesce în mod fórte simplu; peste o parte de gunoiu torni doua parti de apa, și aceste le mesteci din cand în cand în decurs de opt dile. Locul de unde s'a taiat créng'a asemenea trebuie spoit cu balegariu seu cu rasina caei alt-cum va crepa pomul și-i va merge reu.

Cirese cópte tómn'a. Ultuesce ciresiu în dud (fragariu) și vei avé aceea, ce nu are cel ee nu o face — cirese cópte pe la eulesul viilor; ear déca vei ultui mer în dud, alin séu în ciresiu, vei capata mere astfel de rosii și frumósé cat te vei mira de frumósétia lor.

De ce se usuca persecii? Fiesce-care se intréba, dar' de respuns pré putini sciu se respunda. Eata ce dice un învetiat gradinariu. Caus'a ca persecii și cu deosebire cei nalti se usuca, este: ca crengile noi esite în anul acesta, nu se usca din destul ci intra cu suc (mustósé) în eara, cand apoi inghietieud, urmeaza negresit uscarea lor. Ca se-i ferim de acést'a trebuie pe la finea lunéi Septemvre taete tóte lastarelele tinere cam pe la jumătate. caei în astmod partea remasa a lastarelor va intra bine cópta în eara, nu va mai fi lemnul mustos, prin urmare nu va inghietia și asia va fi scutit de uscaciune. De folos va fi mai departe curatirea pomilor teneri de frunze, pe la sánta P a r a s c h e v a, caei astfel va fi pomul mai de timpuriu pus odiehnéi, și odiehnind mai mult va fi și mai sanetos.

Cu ce stang englezii focul? Ia cinci kilograme de galitia (Sulfat de fer) apoi 300 grame de tipsa și 300 grame de sare și le topesce în 30 litre de apa fierbinte. Mestecatur'a acést'a o pastreza, și în cas de periclu de foe, o amesteca cu 200 litre de apa, și o stropesce pe foe cu ajutoriul pompei (spritiului). Efectul e sigur și nu putem din destul recomanda antistielor comunale acést'a mestecatura destul de eftina.

Doctoria în contra arsurei. Un amic al nóstru ne comunica urmátórele: Aveam de lucru cu petroleu, și din nebagare de séma acela mi sa aprins în mána, și flacar'a lui mi-a ranit și manile, și obrazul întreg. Ca mijloc de tamaduire am folosit linte. Adeca: am parjolit linte la foe, abunaóra cum facem cu caféu'a, apoi am pizezat-o bine, și am cernut-o prin sit'a désa; mi-am uns apoi mánilé și obrazul cu uloiu fin de casa, apoi am preserat peste el farin'a de linte. În diua urmátóre a prins pelea vatemata a se învertosia și a se curati.

Demetriu P.

Unitatea neamului omenesc.

Omul e faptur'a carea sta pe gradul cel mai înalt, al luméi vediute, el este fiintia cu trup și cu suflet, în care organismul trupese este împreunat cu sufletul provediut cu minte și voia libera. După acést'a legatura, sufletul este principiu de viétia vegetativ și sensitiv în trup, éra organele trupesci sunt uneltele sufletului în ocupatiunile spiritali ale acestuia. Pana cand omul după trup, are asemenea viétia vegetativa și animalica ca și celelalte animale și fiintie organice, pana atunci omul după suflet, are în lumea spiritala o individualitate carea nu se póte nimici, adeca constantia sufletésca și voia libera. Pe dreptul se numesce omul: „Microcosmos“ adeca, o lume mica. — Fiind ca omul afara de trup e și fiintia spiritala, de aci vine consciint'a aternarei sale dela Creatoriul D-dieu, și responsabilitatea morala a sa, pentru tóte faptele sale; de aci vine limb'a lui spre comunicarea ideilor și conlucrarea con-scia și libera a individilor omenesci, spre ajungere la vre-un scop. Asia conlucrare se vede în familia, în comuna, în stat, precum și în biserica omenésca. Destinatiunea omului se distinge în mod esential de destinatiunea altor fiintie organice, séu animale. Acést'a ni arata și constructiunea corpului séu. Creerii omului sunt mai mari, și cu mai mare arta compusi de cat ai altor animale. Formarea óselor și a fetei omului, aráta ca omul are se umble drept în sus, și se priveasca cu ochii si în sus și în giur după voia s'a libera: cu bratiéle și manile sale, omul póte folosi natur'a esterna mecanicesce. o póte domni, se póte face maestru, artist. Organizatiunea resuflarei omului, gátul lui, plamánile lui, i-l ajuta în vorbire, prin carea si spune cugetele și simtirile sale, și prin care se face capace de societate. Tóte simtirile omului sunt în cea mai frumósă armonia, și pentru aceea lumea înainte omului, e cu totul alta, decât cum e înainte animalelor. — Constructiunea dintilor omului și a organelor mistuitóre, i-l fac a se nutri din substantie vegetalice și animalice, adeca cu plante și cu carne, séu după terminul medical omul este „omnivór“ el tóte le póte manca. Acést'a însusire a omului, precum și puterea lui de a se aclimatísá în tot locul, în zona calda, în zona mai stemperata, în zona gerósă, el se deda și traesce ori unde, acést'e însuriri die, fac posibila latirea neamului omenesc peste tot pamentul și domnirea omului peste tóta lumea. Deci a pune pe om în rendul animalelor séu chiar a dice: ca el, din animal s'a facut om, este: a'l degrada pe om, a'l abate dela destinatiunea s'a.

Aceste premitiend, se trecem la alta tema fórte delicata, dar importanta pentru întreg némul omenesc de pe fatia pamantului, prin urmare și de folos general de a ne ocupa cu ea, de a o studia și de a o cunósce mai deaprope.

Tem'a acést'a este aceea sentintia séu dogma a religiunei crestinesci, cumca esista: „Unitatea neamului omenesc“ seu cu alte cuvinte: *ca toti ómenii din lume, carii au trait pana aci, și carii vor mai trai de aci încolo, descind seu se tra; din o trupina, delu o parchia originala, seu mai bine dis numai un barbat și numai o femeia, a esit din mán'a Creatoriului la început, éra cealalti ómeni sunt ramurile, crengile, lastarii mugurii trupinei cei dintai, tóti urmatorii lui Adamu și a Evei, a parchiei prime.*

Pentru asta tema, éca se ni se spune în biblia, Cartea I a lui Moise c. 1, v. 26—28. *Si Domnedieu dice: „Se facem om după tipul nostru, după asemenarea nóstră, carele se stepanésca peste pescii mării, și peste paserile ceriului, și peste cele cu patru pitóre, și peste tot pamantul, și peste tóte tirátórele care se tirese pre pamant. Si D'dieu creá pre óia după tipul seu, după tipul lui D'dieu 'l creá pe densul, barbat și femeia îi creá pre ei. Si D'dieu i binecuvéntá pre ei, și D'dieu li dice: creóseti și ve înmulțiti, și împleti pamantul, și 'l supuneti pre dinsel, și domniti peste pescii mării, și peste paserile ceriului, și peste tóte animalele care se misca pre pamantu.“*

Asia dice biblia, cartea nóstră cea sánta, ca cea mai vechia istoria a luméi. Si acést'a descriere asia de bine cade omului; omul se sentiesce pe sine asia de nobil, cetind un astfel de început. Si numai atare început e demn de omul înzestrat cu ratiune, séu cu minte cugetátória.

Si nu numai biblia testéza pe langa acest adevér, fara mai marturisese și tradiuniile popórelor celor mai luminate din evul antic care au trait în vechime. Asia Partii, după Zoroastor, carele

a trait cu 1000 ani naintea lui Chs. aveau o tradițiune foarte veche, din betrani pastrata ca o credință fundamentală, ca parechi'a cea dintai, Adam și Eva a esit deadreptul din man'a lui D'dieu, ca parechia unica, singura, din care s'a sporit omenimea. Asia Grecii, in legend'a lui Promethen, carele ar fi facut un om din lut, și i-a dat viața prin focul furat din ceriu. In Peru, in Sudamerica, se numesce omul cel dintai „*alpa camasca*“ adica „*pământ însușit*“. Mandarii din Nordamerica spun: Că spiritul cel mare, a format la inceput două figuri din lut, și le-a uscat, și le-a suflat viața, figura cea dintai a numit'o om, adou'a figura soci'a lui. *Dayakii* de pe insul'a Borneo -- in India -- dic: cumca omul cel dintai este facut din pământ. Pe insul'a Taiti cred că „*Taeró'a*“ D'dieul cel mare, a facut pe omul cel dintai din lut rosiiu.

Asia tóte tradițiunile popórelor vechi cari n'au mai venit in atingere cu urmatorii lui Moise, recunosc facerea omului dintai din lut, dar prin spiritul s'eu D'dieul cel mare.

Scóla cea nouă, a naturalistilor și invetiatiilor moderni, voesce a se cu totul alta teoria, carea ar trebui se restórne teori'a cea de mai sus a unitatei neamului omenesc, se restórne documentul bibliei și al tradițiunilor. Scóla acésta nouă, mai ales dupa naturalistii *Vogt* și *Darwin*, dice pe seurt aceste: Omul s'a facut de sine in mocirla ca ori ce verme, și s'a desvoltat in animal mai mare p'ana ce a ajuns p. e. maimuca, éra din maimuca s'a facut om. Si nu numai un verme, ci multi vermi de odata s'au desvoltat; dreptu aceea ómenii de astadi de pe fati'a pamântului, nu sunt urmatorii unei parechi originale, ci a mai multor parechi de sine statatóre. Ca argumente la acésta credință paruta, aduc inainte rasele cele multe de ómeni, și limbile și dialectele cele diferite in cari vorbese ómenii, prin urmare ómenii de adi, nu se trag dela una parechia, și limbile de astadi nu se trag dela o limba originală, și asia unitatea neamului omenesc nu póte stá.

Dara acésta hipotesa, este departe de sciința esactă, și nu se baséza pe argumente neresturnavere, ci numai pe idei intipnite și conclusiuni schimbatóre, care și ele intre sine se combat și se refuséza, asia, cât abia sunt doi filosofi naturalisti cari se invotie într'o forma; și adese recurgu și densii la „*póte fi*“ prin urmare și ei énsi tradéza o indoeala despre cuvintele lor. Hipotes'a acésta contraria unitatei genului omenesc se póte tare usior combate chiar cu armele invetiatiilor, cari o propun, și anume: chiar cu multimea raselor, și cu multimea limbilor se póte documenta, ca genul omenesc a esit din o parechia originală, ca genul omenesc e unul nedisolubil prin urmare că stá: *unitatea neamului omenesc*.

Se vedem cum?

Despre istoria biblica trebuie se insemnam ca chemarea ei nu este a ne descoperi noua secretele naturei dupa sciința naturală, nici se mesure timpul dupa sistem'a chronologica: ba nici chiar deslucire istorica nu e datóre a ne da, déca cumva aceea nu se tiene strins de vre-un'a dogma a credinței, și a moralei, caci biseric'a crestinéscă nici odata n'a estins insuflarile D'diesci, preste sciința física, s'eu preste date chronologice. Biblia dice simplu numai atata: „*Intru inceput D'dieu a facut lumca*. Celelalte le lasa pururea in discretiunea s'eu chibzuéla mintiei și a geniului omenesc. Asia pentru esemplu: câtu este de betrána parechia cea dintai de ómeni, dupa biblia nu se póte sci esact, și nici nu e de lipsa, caci nu impórta la aceea dogma a credinței, dupa care credem, că parechia dintai a esit ómeni perfecti din mána creatoriului. Asia: déca biseric'a orientala, dupa eei 70 tálcutori de biblia din Alesandria, tiene s astadi anul facerei lumii 7393, dupa alti scrietori bisericani 6885, dupa Suidas chiar 7883, dupa computul vechiu jidovesc 6064 ect., acésta e tréba chronologistiloru. Cu acésta atata voim se arctam, că biblia nu pretinde autenticitate in privintia chronologiei, ci lasa ómenilor voia libera de computare, precum se si vede, ca unii a facut socóta într'un tip, alții intraltul, facând intre sine divergintia de multi ani.

Dar cu totul altfel sta lucrul cu privire la dogma credinței nóstre, ca D'dieu a facut pe om, și ca numai o parechia a facut. — Aci biblia este autentică; mai nainte de tóte se apelam la mintea sanatósa. Óre cum îi place mai bine mintei nóstre: se iese omul perfect din mana lui D'dieu, și o parechia se iase? nu mai multe? s'eu se iasa omul verme din mocirla? dupa aceea ca omid'a se se transfigureze in fluture, in pasere? in dobitoc? că se póta ajunge

om? și nu un verme ci mii și milióne. Eu cred că mintea și simțirea nóstra afla mai cu cale aretarea biblica, că omul se iasa perfect din mana lui D'dieu. Asia cere demnitatea omului, pre carele de alt lintrelea, toti invetiatii îl numesce „*cel mai frumos lucr*“ al Creatiunei. Si care teoria dupa mintea nóstra este mai bună, ca se lege omenimea intréga cu legatur'a amicitiei și rudeniei, aceea ca omenimea descinde dela o parechia de ómeni? s'eu aceea ca descinde dela mii și milióne de vermi de tot soiul? s'eu dela móime de tot genul cu códa și fara códa? Mintea și simțirea nóstra e dara pe langa biblia; teoria biblica este maestósa, este nobila, este démna de om! — —

Georgiu Traila.

(Va urma)

Noutati.

La adres'a nóstra. Din mai multe parti — de la tieranii nóstri de pe sate — ni-au sosit gratulari pentru infintiarea fóiei acesteia, la cari nu ne permite timpul a respunde separat, precum nu nearta nici locul marginal al fóiei, ca se le publicam epistótele binevoitóre, dupa cum au dorit'o unii; priméscă dara toti gratulantii pe acésta cale multiamit'a nóstra pentru inbarbatore, și priméscă și asigurarea, că nu ne vom lasa inpedecati de nimica ci vom continua pe calea inceputa, rogand pre toti binevoitorii plugarilor romani e prefinéscă intreprinderea acésta numai asiá, dupa cum o merita.

† **Necrolog'** Joan Ciacovan proprietariu, representant al orasiului Timisóara și membru la sinodul protopresviteral a reposit mercuri dupa stele Pasci deminéția la 6 óre, in etate de 42 ani. Mórtea l'a ajuns intr'un mod foarte geluic. In clipit'a in care se asediase senatos și cu voe bună la masa ca se dejune, a cadut de pe scaiu și nu s'a mai sculat. Medicul care deloc a sosit la densul nu a mai putut ajuta nimica, ci a constatat numai despartirea sufletului de corp. Reposatul era unul din cei putini romani, care ajutat fiescecaruia unde numai s'a putut. A ramas de densul o veduva și ni bacat de 20 de ani carele are nefericirea de a fi orb de amandoi ochii inea din crud'a copilaria, cand era de patru ani. Inmormentarea a fost foarte frumoasa, amesurat stimele de care s'a bucurat reposatul in viața. Fiei tierin'a usóra.

Imperatul Wilhelm. Marele inperat al Germaniei, in septamanele trecute si-a serbat a 88 di de nascere. Cu prílejul acesta multe sau mai scris despre betranul monarch. O fóia din tier'a frantuzasca ne povestese urmatórele din viața familiara a imperatului.

La noua óre, imperatul se scóla: chili'a sa de culcare este mobilata foarte simplu, nu se vede cel mai mic lues; d'asupra patului se ada un mare portret al mamei s'ele, regina Luisa, care dupa batalia de la Jena sa facut pentru a implora indurarea invingatorului.

Cand imperatul suna clopotielul, servitorul de serviciu intra pentru a da tot ajutorul Maiestatii s'ele cand isi face toaleta. Acésta toaleta tiene foarte putin. Imperatului îi plac hainele vechi in cari se simte foarte bine! folosesce: O uniforma intrébuintiata de mai mult timp, pórtă nisee pantofi vechi, caci voiesce se se bucare de tóta comoditatea; in urma, trece in cabinetul de lucru unde credinciosul seu Engel, servitoriul seu, îi servesce dejunul. Servitorul este un om in etate de 70 de ani, mai putin robust ca imperatul; stapanul seu îl tratéza c'o familiaritate binevoitóre; imperatul îl tutuesce și se informéza in fiecare di despre starea sanetatii s'ele.

Intr'o diminéția, in érna trecuta, Engel spuse cu respect imperatului ca crede ca in curend are se se retraga din serviciu; *nu tóta lumca, dice el, are sanetatea Maiestatii t'ele*; densul Engel, avea trebuintia de odina. Imperatul, rídiend cu hohot, îi respunde:

— „*Engel, tu si cu mine, n'avem timp se ne odinim!*“

Forțe bun, foarte bland cu servitoriul sei, este totusi un punct in privintia caruia imperatul Wilhelm este foarte aspru: densul n'ar ierta nici o data, chiar unuia din servitoriul sei cei mai vechi, o indiscretiune privitore la viața sa... și mai putin anca luarea vr'unui fir de per din capul seu pentru a fi dat vr'unui turist din cei cari, cu orice pretiu, voiesc se aibe un suvenir de la betranul imperat.

El glumesce adesea cu subordinatii sei. Ast-fel, credinciosul Engel sa despartit de mult de sotia lui.

Intr'una din zile, imperatul coborinduse din vagon, zari in gara pe fosta d'omna Engel; suridiend dise servitorului seu:

— Engel, trebuie a fi galant cu d'omnele. Zarese colo pe sotia ta, du-te de'i spune buna ziua!

Engel, sbareind din nas, fu nevoit se esecute dorintia imperatului; reintorcandu-se cu totul rusinat, imperatul ridiend cu hohot ii dise:

Engel, ai facut forte bine! Nu uita nici o data ca trebuie se f'ra cuviinciosi cu femeile, ori cari ar fi gresielele lor.

Acesta galanteria cu femeile este proverbiala, el gasesce in tot-d'ana un compliment seu un cuvent: pentru a placea si adi ca alta data.

Imperat'esa no'stra la Amsterdam. — Imperat'esa no'stra preumblandu-se septemanele trecute pe stradele Amsterdamului (unde se afla pentru cauza de sanetate), a primit de la un individ, de altciteri forte bine imbracat, o lovitura peste umere. Individul a fost indata arestat. La ascultare, a dechiarat ca nu cunoscea pe d'omna ee lovise. Se presupune ca a fost in stare de betie.

Sgaraitul. — Sgaraitul lui Z. este proverbiala.

Y. . . dicea mai a-l-alta-eri, vorbind de densul:

— Cand Z. . . va fi in iad, va dice diavolului insarcinat se'l friga: „Nu pune atatea lemne, amicul meu, voiu arde si eu putin fog.“

Intre doi medici. — Un medic cade pe strada lovit d'o boala. In intemplan'are trece un coleg al seu, care il transporta la un patiaru unde se pune se scrie o lunga ordonantia.

Pe cand el scria anca acesta ordonantia, bolnavul isi intorece capul spre densul si i dice c'un ton cam dojenitor:

— Cum! si'ntre noi se ne'nsielam?

Sosul bun. La un prindiu, la care se aflau invitate mai multe persoane, servitorul venind c'un taeriu de bucate, varsa sosul pe h'omnele unui invitat.

Stapana casei, aruncand asupra invitatului o privire dojenitoare dise:

— Un sos asia de bun! . . . A mai ramas si pentru cei-l-alti?

Prospecte de timp. In septemana trecuta timpul a fost mai mult liniscit si useat, apoi ventos, in unele locuri cu deosebire au fost venturi puternice: in parti'e apusene a fost si pucina ploie. Pe septemana viitoare se pote ascepta la inceput timp pucin mai recoros, si liniscit, se pote ascepta inse mai mult timp useat, dupa care va urma timp schimbatiu amestecat cu ploie.

Terg de cai. In 25 Aprilie cal, nou la 7 ore deminetia se vor cumpera in Timisi'ora Josefstadt, er' la 12 ore a. m. in Liebling mai multi cai pentru al III. regiment de husari de honved, Cail de 4—8 ani, 156 cm. de nalti se platese cu 200—280 fl., cei pentru ofitieri se platese si cu 350 fl.

Omor duplu in capita'a. In 2 l. c. n. la 5 ore d. a in centrul capitalei, pre unde ambla cel mai mult public, s'a intemplat un omor duplu, carele a facut forte mare sensatiune in capitala. In bazarul asia numit Harisch, in etagiul II. locuia o f'eta de 20 ani, cu numele Veron'a Vég alias Peschek. Acesta f'eta de vre-o 2 septamani a luat la sine pre o fetitia de 8 ani, carei-a fu nasia. In timpul susnumit ambele erau acasa, si chiar becau cafe'a. Fetitia cea mica merse la inspectoria casei ca se c'era dela dens'a apa; apoi se duse sus in chilia. Nu preste mult veni curat'orea fetei, si intrata in odaia, cu cea mai mare infiorare vediu pe Veron'a Vég in balta de sange, zacand pre pament cu grumadii taiati si cu f'olele spintecat. Indata a fugit jos, si a chemat pre un pandur, carele apoi in a dou'a odaia a aflat si pre fetitia cea mica, asemenea cu gatul taiat si f'olele spintecat. Facandu-se aretare la politia, doi capitani de politia si doi medici s'au dus la facia locului, au tranferat cadavrele in spitalul Rochus si au inceput cercetarea, inse n'au aflat nici un semn, din care s'ar pote deduce cine a fost ucigatoriul. Casul a produs cu atat mai vertos sensatiune mare, fiindca ferestrele locuintei erau deschise si totu-si n'a audit nimenea nici un toiu. Politia continuand investigatiunea cu mare energia a aflat faptuitoriu acestui omor gr'oznic preste 23 ore, adeca vineri la amedi in pers'ona lui *Emeric Valentis*, fost practicant la oficiul postal central. Indata dupa prindere l'au luat la intrebare. Mai antaiu nega tot, dicand ca el nici n'a cunoscut pre Veron'a Peschek. Cercetand inse bine locuinta sa, au aflat un briciu, a carui taisiu era rupt in mai multe locuri, deasemenea la sectionarea jertfelor lui, au aflat in gatul lor nisce bucati micutie de taisiu. Punand aceste bucati aflate pre locurile stirbite ale,

briciului s'au dimirit, in urm'a carei-a dovedi medicii au constatat, ca acela a fost briciul cu care s'a efeptuit omorul. In timpul cand se facea prob'a aceea, vinovatul a inceput a tremura, faci'a i se ingalbeni, er' pechierele i-au slabit de tot asia incat se propti de mesa ca se nu cada dios. In starea acesta judele l' intr'eba iute ca el a fost? La ce *Valentis* respunde: „In fine marturisesc ca eu am fost omoratoriul!“ Povesti apoi pe larg cum a efeptuit omorul si ce l'a indemnnt la aceea. Spuse ca le-a taiat gutul, cum a vediu ca se taie meii, er' pantecele le-a spintecat ca se mora mai iute si mai sigur. La omor l'a indemnnt dupa cum a spus mai antaiu pot'a de resbunare, fiindca Veron'a Peschek l'a despoiat de bani, prapadind cu ea cate-va mii de floreni, er' intr'o di cerand era-si 10 fl. dela el si neputendu-i da, i-a dis: „nevoiasiuie nici 10 fl. nu-mi poti da!“ Pentru acesta el si-a propus se o omora, ceea ce a si facut. Dupa cum au adevirit inse cercetarile, el a comis omorul mai mult din talharie, de ore-ce a dus cu sine tote obiectele mai pretiose si banii ce ia potut afla. Politia l'a dat pe man'a tribunalului.

Espositiunea de tiera. Comitetul espositiional roman din Timisi'ora, a primit urmatorele obiecte spre trimitere la *Budapesta*: Din *Siap*, dela *Floare Barag'a*: Trei cilimuri, doua catrintie, un chintusiu femeesc, o camesia cu pole, un opreg cu bracira, un brau, un turbent, o parechia de obele, o stergura, dela *Sar'a Curuti'a*: Doua cilimuri, doua catrintie, o camesia cu pole, o straitia, un brau, un opreg, o bracira, doua sterguri; un turbent; dela *Persid'a Barag'a*: O camesia cu pole, un opreg cu braciri, o catrintia, un brau; si dela *Nicolae Momin* un chintusiu barbatesc. Din *Chisiod'a*, dela *Maria Dumitru*: doua catrintie, doua camesi, doua oprege, si un guler; dela *Eva Ivi*: un cilim, un lat de cilim, un opreg, trei catrintie, si dela *Brandusia Ivi*: un opreg si o catrintia. Din *Gilad*, dela *Moise Dragoin*: un cilim de lana, dela *Saveta Mandresiu*: un cilim, un masaiu, un opreg, o bracira, doua pole, un brau, o catrintia, dela *Ion Lapadat*: un cilim, un masaiu, o parechia de obele, o straitia; dela *Petru Lapadat*: o parechie de obele rosii; dela *Nicolae Fiscia*: o catrintia, un opreg, o camesia femeesca si o parechia de pole. Tote obiectele trimise sunt de o frumsetia rara, lucrate cu mult gust si cu mare rabdare, si suntem convinsi ca vor fi admirate din partea strainilor. Comitetul le-a espedat inca in 14 l. c. n. comitetului espositiional central, si asia pe deschiderea espositiunei (2 Maiu n. a. c.) acele vor fi nesmintit asiezate la locul-lor.

Post'a redactiunei.

Dlui E. C. Beregseu. Multiamim pentru cele trimise, dar fiind vorba despre noi nu le putem folosi: Scriati-ne despre alt-ceva, asia cum sciti, si vom publica cu placere. — Dlui G. J. Furlug. Am primit cu mare bucuria epistola. Ti-am trimis cele cerute. Ti vom scria cat de curand. — Dlui D. P., Bucuresti. Mare multiamita! Asteptam articolul promis. Epistola urmeaza. — Dlui J. T., Pesac. Nu ai nimic'a pentru noi? — J. S., Deesiu. Nu ne este cu putintia a ti implini cererea.

Red.

Preturile bucatelor

in Timisi'ora, dupa cate o maja metrica

In 16 aprilu 1885.

Graul, 73 de chilogram.	— fl. — cr. — fl. — cr.
„ 74 „ „	7 „ 80 „ — 7 „ 95 „
„ 75 „ „	8 „ — „ — 8 „ 10 „
„ 76 „ „	8 „ 20 „ — 8 „ 30 „
„ 77 „ „	8 „ 30 „ — 8 „ 40 „
Secara	6 „ 60 „ — 6 „ 70 „
Orzul	6 „ 50 „ — 6 „ 80 „
Ovesul	6 „ 40 „ — 6 „ 50 „
Cucuruzul	5 „ 60 „ — 5 „ 70 „
Rapitia o maja metrica	— „ — „ — „ — „

Loteria.

Tragerea efectuata la 15 Aprilu 1885.

Prag'a:	12	35	71	19	60.
Sibiu:	8	2	10	66	46.

Proprietariu, editor si redactor respondiabil:

Teodor V. Pacatian.

